

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

КАФЕДРА
ЕКОНОМІЧНОЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ
ГЕОГРАФІЇ

VII

міжнародна науково - практична
інтернет - конференція

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Луцьк, 3–5 листопада 2023 р.)**

**Луцьк
2023**

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)
С 90

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 24 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Нємець Л. М. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Матвійчук Л. Ю. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали VII Міжнар. наук.- практ. інтернет-конференції / за ред. Ю. М. Барського та В. Й. Лажніка, м. Луцьк, 3–5 лист. 2023 р. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2023. 152 с.

ISBN 978-617-8279-18-9

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на VII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, регіонального розвитку та просторового планування, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

ISBN 978-617-8279-18-9

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023
© Колектив авторів, 2023

До гірськолижних центрів області належать [2]:

- смт Славське – 30 закладів розміщення туристів, 6 гірськолижних зон, 17 лижних трас, 1 канатно-крісельна дорога та 15 бугельних витягів;
- с. Тисовець – 10 лижних трас, 2 бугельних підйомники довжиною 400–1000 м та 1 канатно-крісельна дорога;
- с. Волосянка – база відпочинку «Високий Верх» на 78 ліжко-мість і канатно-крісельна дорога на гору Високий Верх протяжністю 2750 м та пропускною здатністю 500 осіб/год.;
- м. Турка (г. Кичера) – лижна траса довжиною 800 м із бугельним підйомником ;
- с. Розлуч (г. Волосянка) – лижна траса довжиною 800 м із бугельним підйомником.

Варто зазначити, що через зростання популярності гірськолижних курортів, наявність унікальних природних ресурсів і високий рівень їхньої освоєності гірськолижний туризм у Львівській області є надзвичайно перспективним та економічно доцільним. Активний розвиток цього виду туризму в регіоні створює всі умови для підвищення міжнародного авторитету не лише Львівщини, а й України загалом.

Список використаних джерел: 1. Горин І. В. Структура природних туристично-рекреаційних ресурсів Львівської області. *Молоді науковці – географічній науці* : збірник наукових праць XIV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених. Вип. XIV. К. : Вид-во «Фенікс», 2018. С. 87–90. 2. Горин І. В. Суспільно-географічне дослідження гірськолижного туризму Львівської області. *Географія та туризм*. 2017. Вип. 41. С. 83–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2017_41_11 3. Славінська В. Концепція програми розвитку туристично-рекреаційної галузі у Львівській області на 2011–2013 роки. Львів, 2010. С. 30. 4. Szczeciński R., Jagusiewicz A., Kowesznikow W., Lozynskij R., Malska M. Inwestycje turystyczne na Ukrainie Zachodniej. *Katalog projektów inwestycyjnych*. Warszawa, 2004. С. 304–221.

УДК 913:338.48(477.46)-043.86(06)

Браславська Оксана, Рожі Інна

oksana.braslavska@udpu.edu.ua; inna.rozhi.93@gmail.com

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань

ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сучасні тенденції розвитку туристсько-рекреаційної сфери вимагають змін у підходах до формування регіонального туристсько-рекреаційного продукту, що передбачає попередню комплексну оцінку туристсько-рекреаційного потенціалу, а також оцінку взаємозалежного впливу відпочинку та навколишнього середовища.

Одним із важливих і перспективних завдань сучасного рекреаційного вивчення будь-якої території є визначення її потенціалу для розвитку різних напрямів відпочинку та туризму. Методика виявлення можливостей розвитку туристсько-рекреаційної сфери простежується на досвіді зіставлення перспективних схем розвитку туризму в країні й окремих адміністративно-територіальних одиниць. Причому особливе місце в них повинно відводиться характеристиці туристсько-рекреаційного потенціалу регіону [4].

Туристсько-рекреаційний потенціал Черкаської області є унікальним переплетінням різноманітних культур і традицій у поєднанні сучасності з історичним минулим. Рівень привабливості для жителів інших країн і регіонів, рівень життя місцевого населення, характер економічних завдань, що вирішуються сьогодні,

зумовлюють спеціалізацію туристської галузі на організацію культурно-пізнавального, історичного, лікувально-оздоровчого, екскурсійного, подієвого та спортивного відпочинку.

Індустрія відпочинку та гостинності Черкащини є складною системою, яка має вплив на найрізноманітніші чинники економічного зростання регіону, як: політичні, економічні та соціальні.

Вивченням туристсько-рекреаційного потенціалу України, зокрема Черкаської області присвячено праці багатьох вітчизняних вчених, серед них: О. Бейдик [1], С. Беляєва [2], С. Баска [3], Тихоненко [4] та ін., які вивчали особливості оздоровчого, екскурсійного, подієвого та спортивного відпочинку. У своїх дослідженнях учені розглядають різні аспекти використання туристського-рекреаційного потенціалу. Але поряд із тим, не до кінця розкритими залишаються питання особливостей використання туристсько-рекреаційного потенціалу Черкащини.

Проведений нами аналіз різних наукових джерел, дає підстави стверджувати, що туризм та рекреація для дослідження туристсько-рекреаційного потенціалу регіону, це (рис. 1):

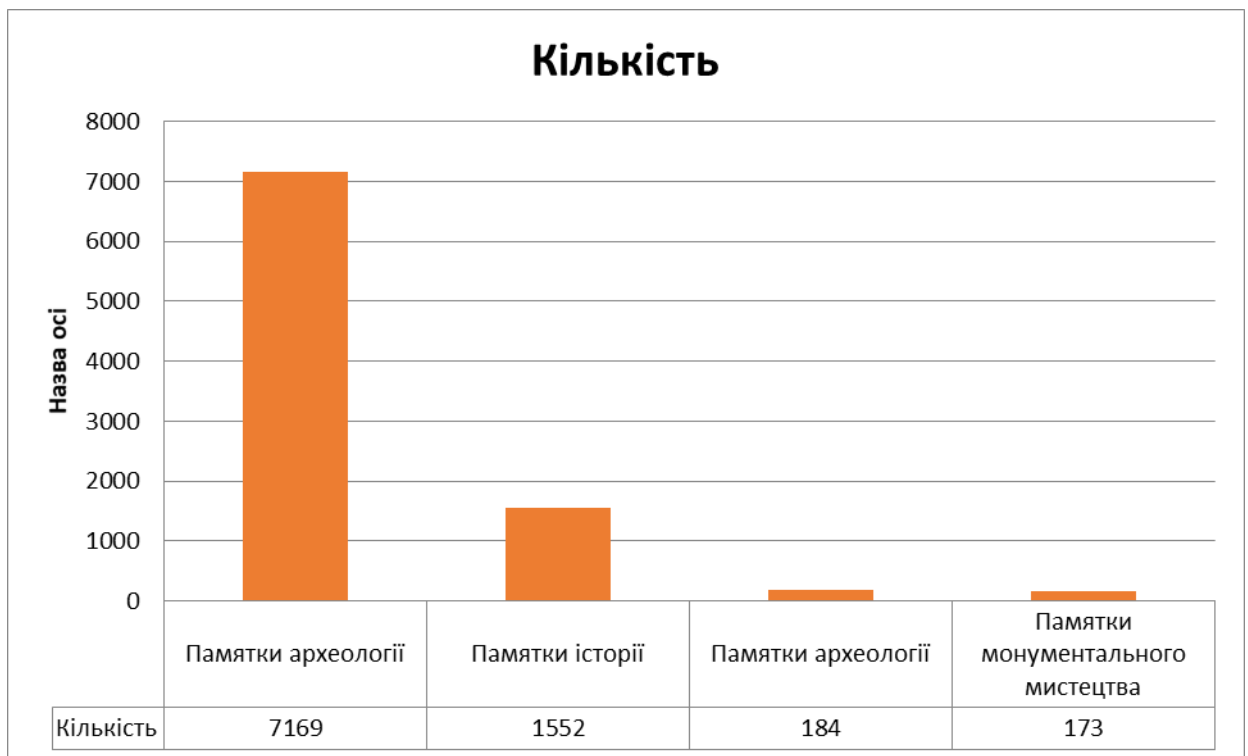
Рис. 1. *Схема аналізу наукових джерел дослідження туристсько-рекреаційного потенціалу регіону в контексті вивчення туризму та рекреації.*

Згідно «Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021–2027 років» визначено «операційну ціль розвитку туристсько-рекреаційної сфери» [5, с. 54]. У документі зазначено, що «Черкаська область володіє значною кількістю об'єктів історико-культурної спадщини та рекреаційних територій, а також у регіоні зростає кількість подій та заходів, які проходять у туристичних центрах, що підсилюються зростанням популярності туризму в Україні та світі, проведенням реформи децентралізації влади та покращенням умов ведення бізнесу в Україні». Черкаська область має об'єктивні та вагомні передумови для її розвитку, а саме:

- природно-кліматичний потенціал;
- історико-культурний потенціал;
- мальовничі ландшафти;
- привабливі туристські маршрути;

- архітектурні пам'ятки;
- мережа територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- рекреаційні можливості.

Згідно офіційної статистики Черкаської обласної ради на державному обліку в Черкаській області перебувають 9078 пам'яток (рис. 2) [2]:

Рис. 2. Кількість пам'яток, які перебувають на державному обліку в Черкаській області

Отже, на території Черкаської області є всі передумови для забезпечення формування сфери туризму, спрямованої на раціонально-ефективне використання природних, історико-культурних та соціально-економічних ресурсів у зв'язку з вивченням туристсько-рекреаційного потенціалу. Тому що, Черкащина має унікальний туристсько-рекреаційний потенціал, який спроможний забезпечити подальший розвиток національного туристського продукту.

Список використаних джерел: 1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування : монографія. К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2001. 395 с. 2. Бейдик О. О., Новикова В. І. Рекреаційно-туристські ресурси Середнього Подніпров'я (на прикладі Черкаської області). *Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості* : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (10 жовтня 2001 р., м. Київ). К. : Знання Укр., 2002. С. 485–498. 3. Беляєва С. С., Басок С. А. Екотуризм на природно-заповідних територіях – фактор формування потенціалу краєзнавчої спадщини. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку». У 2-х част., ч. 2, Ужгород, 22–23 листопада 2013 р. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2013. С. 17–20. 4. Беляєва С. С., Тихоненко Ю. М. Соціально-економічні фактори конкурентоздатності туристського продукту (на прикладі Черкаської області). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. Вип. 11. Ч. 1. Херсон : ХДУ, 2015. С. 80–85. 5. Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки. URL: <https://strategy2027-ck.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Strategiya-rozvytku-CHerkaskoyi-oblasti-2021-2027.pdf>

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Грицевич Володимир</i>	Обставини та інші суміжні поняття в географії	3
<i>Гладкий Олександр</i>	Порожні міста	5
<i>Слащук Андрій, Кузьмич Іванна</i>	Поняття «територіальна громада» в суспільній географії	8

ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ

<i>Барановський Микола</i>	Міграційна рухомість населення у прикордонних територіальних громадах регіонів Українського Полісся	10
<i>Корнус Анатолій, Корнус Олеся, Кернос Світлана Гнатюк Олексій, Гоманюк Микола</i>	Регіональні особливості смертності населення України від онкологічних захворювань	11
	Від міста на лінії геополітичного розлому до прифронтового міста: зміни ставлення до політики пам'яті в Харкові в умовах російського вторгнення в Україну	15
<i>Бейдик Олександр, Донець Ірина</i>	Замковий туризм України в контексті екзистенційних викликів	17
<i>Лажнік Володимир, Озоровська Анна Мандрик Ірина, Савчук Олексій</i>	Сучасний стан зовнішньої торгівлі товарами України з Польщею	19
	Географічні аспекти міжрегіонального співробітництва прикордонних областей України та воєводств Польщі	23
<i>Лажнік Володимир</i>	Зовнішня торгівля послугами між Україною й Польщею: динаміка та сучасний стан	26
<i>Слащук Андрій, Никонюк Софія</i>	Громада як територіальна спільність внутрірегіональної демографічної диференціації сільської місцевості	29
<i>Пугач Сергій, Мизюк Соломія, Тарнавська Людмила Мандрик Ірина, Гнатюк Владислав</i>	Сучасний стан мережі закладів загальної середньої освіти Львівської області	31
<i>Поручинський Володимир, Винарська Марія</i>	Сучасний стан освітнього комплексу міста Ковеля Волинської області	34
<i>Слащук Андрій, Головій Оксана Потапова Алла, Москвич Іван</i>	Аналіз діяльності закладів загальної середньої освіти Колківської територіальної громади	35
	Географія сільських поселень Заболоттівської територіальної громади	37
	Географія релігій у Волинській області	39

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ

Pohrebskyi Taras	The Role of Media Education in the Study of Geography	41
Максимюк Софія, Мандрик Ірина	Порівняльний аналіз підготовки майбутніх учителів географії в університетах України та Польщі	42
Поручинський Володимир, Сніжко Вікторія Ткачук Надія	Інструментарій дистанційного навчання на уроках географії	44
Потапова Алла	Підготовка майбутніх учителів географії в середовищі навчально-наукової лабораторії ЗВО	46
Якубець Леся, Потапова Алла	Види дистанційних занять у практиці викладання освітніх компонентів у закладах вищої освіти	49
Маковецька Лариса, Кутецька Вероніка	Інноваційні технології при викладанні географії в новій українській школі	51
Тарасюк Ніна, Пугач Анастасія Дахнюк Іванна, Дахнюк Галина	Інтерактивні симуляції як інструмент формування просторового мислення й аналітичних навичок учнів	53
Януль Іванна, Ткачук Надія	Ділові ігри на уроках географії та їх роль у формуванні економічного мислення	55
Шевчук Ростислав, Ткачук Надія	Потенціал курсів географії у формуванні компетентності підприємливості та фінансової грамотності	56
Мельнічук Михайло, Ващук Катерина Герман Віра, Пугач Сергій Мандрик Ірина, Мисько Каріна	Розвиток предметної географічної компетентності учнів у новій українській школі через навчальні проекти	58
Поліщук Людмила, Ткачук Надія	Формування предметної географічної компетентності методами технології діалогового навчання	60
Потапова Алла, Бігун Яна Махоніна Валерія Трикуш Анастасія, Мандрик Ірина	Особливості формування знань про літосферу засобами ІКТ у курсі «Загальна географія»	62
	Сервіси Google як джерело географічних знань у закладах загальної середньої освіти	64
	Методичні особливості використання краєзнавчого принципу навчання у закладах загальної середньої освіти Камінь-Каширської територіальної громади під час вивчення географії	66
	Використання технології диференційованого викладання географії в умовах інклюзивного навчання	68
	Використання картографічного методу в новій українській школі	70
	Інклюзивна освіта у Волинській області	73
	Історія становлення природничо-географічного факультету в Луцькому державному педагогічному інституті імені Лесі Українки	75

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ

Хільчевський Валентин	Водна політика: світові тенденції	77
Хільчевський Валентин, Забокрицька Мирослава	Водні ресурси Європи: стан та проблеми	79

Фесюк Василь	Методологічні підходи та методика дослідження сучасного стану меліоративних систем	82
Питуляк Мирослава, Питуляк Микола, Гунько Сергій, Корналь Аліна, Корналь Андрій Шинкаренко Уляна, Уліганець Сергій	Природно-ресурсний потенціал Кам'янець-Подільського району: структура та особливості	85
Стельмах Валентина	Еколого-географічний аналіз природно-рекреаційного комплексу Житомирської області для цілей розвитку туризму	87
Власюк Олег, Тарасюк Ніна Дмитрук Тарас, Петлін Валерій Алфьорова Катерина, Стельмах Валентина Теребейчик Максим, Мельнійчук Михайло Пілюк Богдан, Гуц Владислав, Мельнійчук Михайло Міщенко Олена, Ботчук Владислав	Аналіз сучасного гідроекологічного стану річки Стир	90
	Фізико-географічні умови формування лісів Волинської області	93
	Фізико-географічні умови Цуманського лісгоспу	96
	Фізико-географічні умови формування ландшафтів Луцького району	97
	Особливості формування озер та озерних систем	100
	Ставки й водосховища Волинської області та їх водогосподарське значення	101
	Природно-заповідний фонд у структурі Володимир-Волинського лісомисливського господарства: охорона чи господарське використання?	104

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ РЕГІОНІВ

Ільїн Леонід	Стратегія туристичного розвитку міста Луцька: передумови, чинники, перспективи.....	107
Гудзевич Анатолій	Відновлювальна енергетика – потенційно привабливий рекреаційно-туристський ресурс (регіональний аспект)	109
Смирнов Ігор, Любіцева Ольга, Гринюк Діана Ковальчук Ірина	Лук'янівський тюремний замок у Києві як потенційний туристичний об'єкт	111
Браславська Оксана, Рожі Інна	Гірські ландшафти Львівської області як середовище розвитку туризму та рекреації	115
Мельник Надія, Єрко Ірина, Ковальчук Сергій, Качаровський Роман	Географічні передумови розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу Черкаської області	117
	Рекреаційний потенціал парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Любешівський».....	120

РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Маковецька Лариса, Ляховський Дмитро	Вплив російського повномасштабного вторгнення на економіку України	122
---	--	-----

Поручинська Ірина, Крук Едуард	Вплив війни на розвиток транспортно-логістичної інфраструктури України	123
Поручинський Володимир, Мазур Микита	Житлова криза в період війни	125
Куц Олексій	Сучасні проблеми водокористування та пошук шляхів їх вирішення	126
Поручинський Володимир, Сидун Володимир, Поліщук Яна	Вирощування нішевих культур як перспективний напрям овочівництва	128
Сосницька Ярослава, Крисюк Олена	Проблеми поводження з відходами на території України	129

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ

Маруняк Євгенія, Лісовський Сергій Сержан Володимир	Агломерації у плануванні сталого просторового розвитку України	131
	Резильєнтність міського середовища як складник регіонального розвитку в Україні	132
Молодика Владислав	Сучасні фронтірні регіони України – перспективний напрям суспільно-географічних досліджень	134
Слащук Андрій, Єндрущук Роман, Карпук Мирослава	Особливості просторової структури сільських поселень Волинської області	136

СУЧАСНІ ГЕОДЕЗИЧНІ, ФОТОГРАММЕТРИЧНІ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ковальчук Іван, Ковальчук Андрій, Ковальчук Ірина, Іванов Євген	Геоєкологічний атлас як геоінформаційна модель території та інформаційно-аналітична база управління природокористуванням	139
Браславська Оксана, Рожі Томас	Використання сучасних технологій у землеустрої	142
Холошин Ігор, Грунська Ганна	Геопросторовий аналіз стану деревно-чагарникових насаджень як складник екологічного моніторингу в промислових регіонах	143

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Наукове видання

Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Луцьк, 3–5 листопада 2023 р.)
(українською, англійською мовами)

Друкується в авторській редакції.

Відповідальність за зміст публікацій
та достовірність даних несуть автори

Верстка: *В. Й. Лажнік*
Коректура: *С. О. Пугач*
Обкладинка: *Н. Бринчук*

Підписано до друку 31.10.2023 р. Формат 60x841/16.
Ум. друк. арк. 9,5. Зам. 175. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року

